

Олег К. РОМАНЧУК, шеф-редактор журналу «Універсум»

ЧИ ЗМІНЮЮТЬ КОНЕЙ НА ПЕРЕПРАВІ?

27 червня на брифінгу з президенткою Молдови Майєю Санду Володимир Зеленський заявив: «Що стосується керівника Служби безпеки України: по-перше, якби я захотів його звільнити, я вже його звільнив би».

І неначе в продовження сказаного 29 червня офіційний речник СБУ Артем Дехтяренко в інтерв'ю «Главкому» (<https://glavcom.ua/interviews/golos-sbu-artem-dehtyarenko-pro-aresht-general-naumova-zdachu-hersona-ta-vtechu-bakanova-856646.html>) запевнив громадян України: **«Ми перерегали російські ФСБ та ГРУ на всіх фронтах»**. На запитання, чи готова СБУ коментувати арешт у Сербії ексгенерала Андрія Наумова, який очолював головне управління внутрішньої безпеки СБУ, Артем Дехтяренко відповів: **«Ця людина уже давно – з 2021 року – не працює в СБУ. І ми не можемо коментувати якісь вчинки людей, котрі не є нашими співробітниками»**.

Помовчимо. Подумаймо. Проаналізуємо. Бо вже через три тижні, 17 липня, Володимир Зеленський у своєму фейсбуці зробив явно запізнілу заяву: *«Я ухвалив рішення про відсторонення від посади Генерального прокурора та про усунення голови Служби безпеки України. Станом на сьогодні зареєстровано 651 кримінальне провадження щодо державної зради та колабораційної діяльності працівників органів прокуратури, органів досудового розслідування, інших правоохоронних органів. У 198 кримінальних провадженнях відповідним особам повідомлено про підозру. Зокрема, понад 60 працівників органів прокуратури та СБУ залишилися на окупованій території та працюють проти нашої держави. Такий масив злочинів проти основ національної безпеки держави та зв'язки, які зафіксовані між працівниками силових структур України та спецслужбами Росії, ставлять дуже серйозні запитання до відповідних керівників. Кожне з таких питань отримає належну відповідь»*.

Того ж дня був оприлюднений Указ Президента України про усунення І. Баканова від виконання обов'язків Голови Служби безпеки України: «Відповідно до статті 47 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24 березня 1999 року № 551–XIV, усунути Баканова Івана Геннадійовича від виконання обов'язків Голови Служби безпеки України».

Нагадаймо текст цієї статті: «Невиконання (неналежне виконання) службових обов'язків, що призвело до людських жертв чи інших тяжких наслідків або створило загрозу настанню таких наслідків, є підставою для усунення такого військовослужбовця від виконання службових обов'язків».

19 липня на інтернет-сторінці СБУ Іван Баканов, акурат перед своїм звільненням у Верховній Раді, розмістив звернення щодо своєї діяльності на посаді Голови СБУ. Серед низки цинічних банальностей були вмонтовані начебто риторичні запитання: «За каденції якого Голови СБУ було затримано і оголошено підозру куму Путіна? Коли ще Служба безпеки розслідувала кримінальні справи, де фігурують топполітики і лідери парламентських фракцій? Чи були коли-небудь більш масштабні та масові викриття ворожих агентів у різних державних органах, ніж за останні роки?».

Навіть Голова фракції «Слуга народу» Давид Арахамія заявив, що всередині Служби безпеки України укріпилося багато резидентів російських спецслужб: «Думаю, що у першу чергу треба готуватися багатьом співробітникам СБУ, бо там насправді ті 28 людей, яких звільнили, чи скільки їх було, це тільки початок. Там буде багато чисток, бо насправді за ці всі роки багато резидентів російських спецслужб приховано якимось чином укріпилися в стінах СБУ, і зараз дуже ефективно працює Департамент внутрішньої безпеки і Департамент контррозвідки, вони займаються цим дуже активно, вони отримали доступ до тих матеріалів, до яких раніше не було доступу, і, думаю, нас ще чекає багато кадрових змін в СБУ».

Хто ж відповідь за призначення Баканова? Куди він заподівся першого тижня від початку вторгнення? Особисто організував евакуацію батьків Президента до Ізраїлю? Зрештою, це правильно. Але.

28 травня 2019 року Григорій Омельченко, генерал-лейтенант, Герой України, кавалер Ордена ООН «Діяння на благо народів» зі сторінок «України молоді» звернувся з відкритим листом до Президента України: **«Пане Зеленський, Ви нахабно проігнорували вимоги ст. 15 Закону «Про Службу безпеки України», яка встановлює порядок призначення начальників органів і підрозділів СБУ. Без подання голови СБУ Ви призначили свого друга дитинства «з одного двору», голову партії «Слуга народу», засновника і керівника «Кварталу-95» Івана Баканова першим заступником голови СБУ. Він призначений без спеціальної перевірки на допуск його до державної таємниці і без проходження військово-медичної комісії про стан його здоров'я (на психологічну і психічну урівноваженість, алкогольну, наркотичну і психотропну залежність, фізичний стан тощо) і придатність до військової служби»**.

Окрім того, ст. 6 Закону забороняє діяльність партій в СБУ, а на період служби членство співробітників СБУ у партії зупиняється. В день призначення Баканова на посаду офіційної інформації Міністерства юстиції, що він призупинив членство в партії і припинив бути її головою, не було. *(Іван Баканов офіційно очолював партію «Слуга народу» з 2 грудня 2017 по 27 травня 2019 року. Указ Президента України про призначення І. Баканова першим заступником Голови СБУ датований 22 травня 2019 року. Дружина – Оксана Лазаренко, громадянка РФ із посвідкою на постійне проживання в Україні. – О.Р.)* Щодо рівня його професіоналізму в сфері діяльності спецслужб як колишній начальник відділу військової контррозвідки СБУ значачу – він повний профан. Обговорювати з Вами і ним цю тему – це принижувати власну професійну гідність і честь. На порушення вимог п.12 ст.10 Положення про Міністерство оборони України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року №671, Ви, без подання міністра оборони, призначили Руслана Хомчака начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем ЗСУ. Окремі політики й учасники бойових дій на сході вважають призначення пана Хомчака не лише аморальним. На нього покладають вину за Іловайський котел і великі втрати серед вій-

ськових і добробатів (див. відео в YouTube «Зеленський назначил генерала-предателя Хомчака главой ВСУ») – <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3462/180/133753/>.

6 липня Юрій Борисович Швець, американський аналітик українського походження, публіцист, блогер, колишній советський розвідник, який працював офіцером-аналітиком у резидентурі КГБ у Вашингтоні, а після розпаду СРСР перебрався до США, де заснував власну аналітичну фірму з питань корпоративної безпеки (corporate security investigator) у міжнародному бізнесі у своєму щоденному політичному та економічному аналізі світових проблем на власному YouTube каналі розповів про малопримітні для керівництва українських спецслужб речі: «Судячи з повідомлення російської інформаційної державної агенції «Спутнік» (це слід врахувати при оцінці цього повідомлення) російські хакери зламали сервери ГУР МО України та викрали величезну кількість відомостей про особовий склад та агентуру цієї військової розвідки. **Якесь частина з них (не менше тисячі) ВЖЕ З'ЯВИЛАСЯ У ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРИ. Йдеться про резидентури, про особовий склад резидентур.** Це другий найстрашніший удар по розвідувальній спільноті України. Перший був завданий за часів президентства Януковича. Коли росіяни працювали безпосередньо на Володимирській, у будівлі СБУ, де вони фактично взяли під контроль комп'ютерну мережу та витягли звідти відомості про особовий склад та, що найстрашніше, про агентуру українських спецслужб не лише СБУ, але й військової розвідки. І потім були випадки, коли завдяки цьому зламу (зраді) деякі працівники українських спецслужб (навіть не СБУ, а інших підрозділів) потрапили у великі неприємності, навіть опинилися за ґратами в РФ.

Що трапилось зараз? Чи справді хакери зламали мережу, чи це результат дії «крота» всередині ГУР? Я схильюся до думки, що це, скоріш за все, дії «крота». Тобто глибоко законспірованого агента, який працює на російській спецслужбі. Чому? У попередньому випадку не було хакерів. Зламали зсередини. Навіть не зламали, а просто зайшли до комп'ютерних мереж СБУ зсередини та викачали всю необхідну інформацію.

Згідно здорового глузду, після провалу, який став відомим після Революції гідності, після того, як Янукович утік, треба було зробити кожну комп'ютерну мережу локальною: ГУР – окремо, СБУ – окремо. Якщо це було зроблено, то «крота» слід шукати тільки в ГУР. Якщо ні – той в СБУ.

Один з вищих керівників СБУ зараз блукає як турист у Сербії і дає показання. Це може бути джерелом витoku інформації – сербські спецслужби перебувають в дружніх стосунках з російськими спецслужбами.

Довіряти російській інформаційній державній агенції «Спутнік», де порядкують одіозні Дмитрій Кісельов і Маргарита Сімоньян, безумовно, не варто. Недарма Юрій Швець, згадуючи «Спутнік», зазначає: *«це слід врахувати при оцінці цього повідомлення».*

Але щось таки трапилось. Можна припустити, що у реально існуючого «крота» почало «підгоряти», він відчув, що запахло смаленим. А провести евакуацію агента в умовах війни непросто. Тож треба відволікти увагу противника. Можливо, саме через це й вигулькнула історія з російськими хакерами, які зламали сервери ГУР МО України та викрали відомості про особовий склад й агентуру воєнної розвідки, відтак частина цієї надтаємної інформації начебто появилася в публічному просторі.

Сіс! Жодна поважаюча себе розвідка НІКОЛИ і НІЗАЩО не оприлюднить списки ворожої агентури. Цьому є по-

яснення: розшифровану агентуру в подальшому можна використати – перевербувати, зіграти з нею «втемну» тощо.

Але Юрій Швець, либонь, не випадково згадає про одного з керівників СБУ, який **«зараз блукає як турист у Сербії та дає показання»...**

І має рацію. 22 червня 2020 року журналіст Володимир Бойко написав: «У червні 2019 року під час заслуховування керівного складу СБУ, **Бакановим І. Г. Президенту України В. Зеленському доведено хибну інформацію про те, що Наумов А.І. є добрим фахівцем та викриватиме резонансні справи <...>** За годину роботи керівником підрозділу внутрішньої безпеки СБ України Наумовим А.О. **ліквідовано профільний підрозділ контррозвідки; фахових співробітників по лінії протидії спецслужбам Російської Федерації виведено у розпорядження та переведено до інших підрозділів; вакантні посади управління заповнено співробітниками СБУ, які мають низький фаховий рівень, неодноразово потрапляли до компроментуючих ситуацій, окремі з них перебувають під слідством; перспективні матеріали за лінією протидії спецслужбам РФ визнано такими, що не заслуговують на увагу»** [Бойко В. Наші вітання Андрію Наумову // https://antikor.com.ua/articles/389430-nashi_vitannja_andriju_naumovu].

Щоб зробити посаду Наумова генеральською, Володимир Зеленський 2020 року підписав указ про надання внутрішній безпеці СБУ статусу Головного управління. 14 жовтня 2020 року Наумову було надане звання «бригадний генерал СБУ» [<https://novynarnia.com/2021/07/25/naumov-off/>]. Та вже 3 липня 2021 року закритим указом Президента Володимира Зеленського Андрій Наумов був звільнений з посади начальника Головного управління внутрішньої безпеки СБУ.

За кілька годин до вторгнення російських військ в Україну 24 лютого 2022 року Наумов утік з країни. У розшук чомусь не був оголошений. Якою була реакція Президента України? Він своїм Указом №197/2022 від 31 березня 2022 року понизив бригадного генерала Андрія Наумова у військовому званні на один ступінь.

Дивна якась логіка – за зраду Батьківщини негідників понижувати у військових званнях замість того, щоб застосовувати до них 111 Статтю КК України, оголошувати в розшук.

У нічному відеозверненні за підсумками 31 березня Володимир Зеленський заявив: *«Зараз у мене немає часу займатися всіма зрадниками (А коли буде час? – О. Р.). Але поступово всі вони покарання отримують. Тому вже більше не генерали ексначальник Головного управління внутрішньої безпеки СБУ Наумов Андрій Олександрович та ексначальник УСБУ в Херсонській області Криворучко Сергій Олександрович».*

А ще Зеленський наголосив, що *«ті військовослужбовці вищого офіцерського складу, яким щось завадило вважатися, де їхня Батьківщина, які порушують військову присягу, дану на вірність українському народу щодо захисту нашої держави, її свободи та незалежності, неодмінно будуть позбавлені вищих військових звань відповідно до статті 48 Дисциплінарного статуту Збройних сил України».*

Чи перейматимуться зрадники, що їх позбавили вищих військових звань?..

7 червня Наумов був заарештований на кордоні між Сербією та Північною Македонією через спробу незаконно перевезення великої суми незадекларованої валюти та коштовного каміння. Повірямо, що жодного електронного накопичувача інформації зі списками української агентури в Росії тощо в утеклого зрадника не було? Бо «ця людина уже давно – з 2021 року – не працює в СБУ і ми не можемо коментувати якісь вчинки людей, котрі не є нашими співробітниками».

10 червня на сайті Цензор.НЕТ (https://censor.net/ua/news/3347095/eksnachalnyka_vnutrishnoyi_bezpeky_sbu_naumova_dosi_ne_ogolosyly_v_rozshuk_hocha_ponad_2_misyatsi_vidomo) було оприлюднене повідомлення такого змісту: «Ексначальника внутрішньої безпеки СБУ Наумова досі не оголосили в розшук, хоча понад 2 місяці відомо про його місцезнаходження. Про це у Facebook пише агент НАБУ Євген Шевченко: «Як вже відомо, екс-генерал СБУ Наумов (той самий близький друг і гаманець Баканова) задовго до вторгнення продав росіянам тасмну інформацію. 23 лютого він виїхав за межі України і вже незабаром було відкрито кримінальне провадження (за ст. 111 «Державна зрада») і проведені певні слідчі дії (в тому числі обшуки). Я вирішив допомогти нашим правоохоронцям заарештувати зрадника. Певним чином мені вдалося з'ясувати його місцезнаходження – на той час він перебував у Німеччині, разом з ним також знаходився і його друг-контрабандист Александр Акт, про ТОП-корупційні схеми якого неодноразово писав Юрій Бутусов».

За словами Шевченка, 2 квітня він звернувся до Офісу Генпрокурора і «запропонував надати їм локації проживання і діючі номери телефонів Наумова та Акста». «Минув день – відповіді не було. Минув тиждень – тиша. Зрештою пані Ірина Венедіктова дала зрозуміти, що арешт Наумова її не цікавить. Згодом я дізнався, що підозру Наумову досі (!) так ніхто і не підписав і в міжнародному розшуку зрадник також не перебуває! Висновки робіть самі», – підсумував він.

Чи й справді «ми переграли російські ФСБ та ГРУ

на всіх фронтах»? Поміркуймо. «Ми практично проморгали диверсію ФСБ в нашому тилу: не просто входження до IT-галузі України людини, давно залученої до багатьох проєктів Кремля і спецслужб ворога, але й взяття цією особою мінімум частково під контроль масштабної екосистеми для розвитку IT-бізнесу Дія City», – пише політтехнолог Олексій Голобуцький. Йдеться про громадянина Росії Сергея Токарева, «давно залученого до багатьох проєктів Кремля і спецслужб ворога». Цитуємо О. Голобуцького: «При тому що цей «інвестор» (С. Токарев. – О. Р.) <...> був під санкціями (№664 в списку) через підозри у фінансуванні «ЛДНР» і Антимайдану (тобто, у фінансуванні вбивства українців). СБУ тоді заявила, що вилучила комп'ютери «з доказами нелегальних фінансових операцій, спрямованих на спонсорування тероризму» і встановила, що «надприбутки від азартного бізнесу виводилися в офшорні компанії і на рахунки у РФ». І далі: «Фактично, на момент, коли в рамках союзницької допомоги і лендлізу нам почали постачати високотехнологічну (чит. «IT-насичену») зброю та інформаційні пакети (ті ж дані супутників, програми керування озброєними і розвідницькими дронами, той же доступ до супутникового зв'язку тощо), особа, явно пов'язана з ворогом, залишає вплив в IT-галузі і має можливість доступу до критично важливої для оборони інформації і технологій» [<https://patrioty.org.ua/politic/my-praktychno-promorhalydyversiiu-fsb-v-nashomu-tylu-holobutskyi-424937.html>].

Речник СБУ нагадує, що основна сфера відповідальності СБУ – це контррозвідальна діяльність, протидія розвідникам іноземних держав. Правильно. Але чи й справді «ми переграли російські ФСБ та ГРУ на всіх фронтах»?

Указом від 21 жовтня 2020 року №463/2020 Володимир Зеленський призначив начальником ГУ СБУ в АР Крим (у екзилі) Олега Кулініча, який ще за часи президента Ющенка увіслався корупційними скандалами на посадах віце-президента НАЕК «Енергоатом», заступника директора «Укратомпром» і голови Держкомзему. Наступного дня після оприлюднення цього Указу відомий журналіст-розслідувач Володимир Бойко на сайті «Насправді. today» (<https://naspravdi.today/uk/2020/10/22/bakanov-rozplatyv-sia-z-sivkovychem/?fbclid=IwAR3CTq49pRBWvEJqnarpyqs19ni6MTUlnke6TClv1xT7owKYlvzs84G0Y>) пояснив як таке могло трапитись. Мовляв, «зайти в СБУ на посаду першого заступника голови Кулініч мав ще влітку 2019 року – у такий спосіб Баканов обіцяв розплатитись з Володимиром Сівковичем і Сергієм Арбузовим».

Та мова зараз не про КГБшника/ФСБшника Володимира Сівковича, екс-заступника секретаря РНБОУ, якого звинувачують у розгоні Майдану 30 листопада 2013 року і який тепер переховується в Москві, одного из фігурантів санкційного списку США, а про Олега Кулініча, який з 01.08.1989 по 01.05.1994 навчався у Вищій Школі КГБ СРСР і Академії ФСБ РФ та проходив військову службу в органах контррозвідки Російської Федерації, а в СБУ вважався «офіцером з особливих доручень» голови цієї спецслужби.

І що у висліді? «Кулініч розвалив роботу Главку СБУ АРК. Почав реорганізацію і не завершив, через що важливу структуру довгий час було фактично паралізовано. Що не завадило голові СБУ Івану Баканову приймати поради Кулініча, який вважається офіцером за особливими дорученнями», – наголошують наші співрозмовники. Кулініча підозрюють за кількома статтями КК України, зокрема, у державній зраді (стаття 111). За версією слідства, після окупації Криму Росією в 2014 році офіцер перейшов на бік

ворога і вступив на військову службу до сформованого на півострові підрозділу Федеральної служби безпеки РФ.

Олег Кулініч організував, контролював та координував діяльність хакерських груп, учасники яких проводили кібератаки на електронні системи органів державної влади України. Донедавна Кулініч залишався на посаді, і був звільнений президентом України Володимиром Зеленським 2 березня. Ще до призначення на посаду активісти попереджали, що він може співпрацювати із агресором.

За словами активіста Сергія Стерненка, саме Кулініч протягував до СБУ Сергея Короткіх («Боцмана»), якого пов'язують з роботою на спецслужби Росії та Білорусі, зокрема, справою про вбивство у Києві очільника «Білоруського дому» Віталія Шишова» (<https://zn.ua/ukr/UKRAINE/pidozrivuvanij-u-derzhzhradi-kulinich-mav-povnu-dovirubakanova-znuu.html>).

Радіо Свобода (<https://www.svoboda.org/a/v-ukraine-arestovan-byvshiy-glava-sbu-po-krymu-oleg-kulinich/31949790.html>) зазначає, що ймовірно саме Кулініч причетний до швидкого захоплення Херсонщини російськими військовими, які наставали з Криму, що одного з помічників Кулініча Ігоря Садохіна, який координував антитерористичну діяльність Управління СБУ в Херсонській області, було затримано у березні за звинуваченням у державній зраді – є відомості, що він передав російським силам карту мінних полів та координати об'єктів оборони для російської військової авіації.

А куди заповідся майже «легендарний» Андрій Деркач – друган Кулініча, також колишній випускник академії КГБ, який постійно протегував і допомагав Кулінічу?..

То не вже і справді «ми переграли російські ФСБ та ГРУ на всіх фронтах»?

Згадаймо, як 1 липня 2020 року на території трьох бригад Повітряних сил ЗСУ у Хмельницькій, Одеській і Херсонській областях слідчі Державного бюро розслідування незаконно вилучили сім приладів – клістронів. Від чого зенітні установки стали небоездатні. Для чого працівники ДБР вилучали клістрони й супровідну документацію? Скаandal за участю ДБР – це підказка агресору, як знизити рівень боєздатності українських Повітряних сил.

12 січня 2022 року інформаційному порталі Центру «Миротворець» з'явилися додаткові матеріали по цій скандальній справі: «Все це творили прикриваючись Ухвалою судді Хмельницького міськрайсуду (в межах т.з. кримінального провадження №620202400000492), яка не давала дозволу на вилучення. Ухвала дозволяла лише огляд в/ч та дивізіонів, які входять до її складу. А тепер по суті. Слідчі достеменно знали, що **придбання клістронів було результатом вдалої спецоперації наших спецслужб...** У результаті дій слідчих ДБР були «засвічені» номери електронних пристроїв, що дозволило ФСБ російського агресора досить швидко вирахувати та заарештувати задіяну у постачанні клістронів в Україну агентурну мережу наших спецслужб... До речі, незважаючи на заповідяну шкоду обронуздатності України, яка призвела до важких наслідків, ця слідча (Оксана Богатюк. – Ред.) досі працює в ДБР» [<https://myrotvorets.news/yim-samim-skladno-pobachyty-de-prohnylo/>].

Багато чого можна згадати...

Ввечері 9 грудня 2015 року під час проведення «спецоперації щодо припинення діяльності диверсійно-розвідувальної групи» бійці СБУшної «Альфи», виконуючи чийсь замовлення, в київській квартирі вбили Олега Мужчиля, героя російсько-української війни. «Ліквідація співробіт-

ника ГУР Міноборони Олега Мужчиля, більше відомого у ветеранських колах як «друг Лісник», у 2015 році Службою безпеки України – це політичне вбивство. Про це заявив підполковник ЦСО «Альфа» Андрій Дубовик – один з героїв російсько-української війни в інтерв'ю Геннадію Друзенко» (інтернет-видання «Апостроф», 30 березня 2021 – <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2021-03-30/ubiystvo-olega-mujchilya-podpolkovnik-zayavil-o-prichastnosti-rukovodstva-ukrainyi/227393>).

8 липня 2020 року СБУ затримала оперативну групу розвідників ГУР МО України. Того ж дня був обстріляний командир групи (позивний «Швед»), який відіймав на машині від будинку на Позняках, де мешкав. В інтерв'ю Цензор.Нет (<https://censor.net/ru/r3229919>) підполковник ЗСУ Михайло Ніколов розповів про брутальне затримання військових розвідників: «*Змушений назвати речі своїми іменами – операція зі звільнення полонених в ОРДЛО була зірвана керівництвом України... <...> Якщо чесно, я побачив, що в СБУ є сепаратисти, які не збираються воювати з ворогом*».

У висліді була зірвана ретельно спланована і підготовлена спецоперація зі звільнення українців з російської катівні в Донецьку – так званого концтабору «Ізоляція». З цього приводу на Youtube можна переглянути цікавий сюжет – «**Як керівництво країни зірвало спецоперацію зі звільнення українців**» (<https://www.youtube.com/watch?v=xS5L4Y0stII>).

А ще можна згадати про «вагнергейт», про скандал із заступником міністра внутрішніх справ України Гогілашвілі, його дружиною – особистою помічницею президента та начальником ГУР, про діяння ексміністра оборони Андрія Тарана тощо. Появилось чимало переконливих версій, чому на початку масштабного вторгнення російських військ 24 лютого не було підірвано мости з Криму та мости через Південний Буг чи Дніпро...

Яким чином 3 червня зміг безперешкодно виїхати з України українофоб Андрій Портнов, а його син призовного віку перетнув кордон ще 28 березня? Хто цьому сприяв? Хто допоміг?

Питання, питання, питання... Хто відповідь на них? Хто персонально має відповідати за недолугу кадрову політику. Питання риторичне. Говорили, балакали, сіли та й заплакали...

Визнаймо: реформувати СБУ зусиллями друзів дитинства, приятелів, найближчих людей – справа безнадійна й небезпечна. Варто скористатися прикладом Франкліна Делано Рузвельта, який 1939 року перетворив ФБР на головний орган контррозвідки США. Американський президент розпорядився, щоб всі державні структури доносили в ФБР про всі факти, які прямо чи непрямо відносяться до шпигунства і контршпигунства, а також саботажу. Під час воєнного стану роль СБУ як головної контррозвідувальної служби має істотно вирости, мають зрости повноваження і чисельність. Але не за рахунок невігласів, потенційних колаборантів і пристосуванців.

На цьому слушно наголошує редактор інтернет-видання «Аргумент» Георгій Семенець: «*Андрій Єрмак, син російського розвідника з доведеними зв'язками з особами з путінського оточення, був це й помічником (юристом, адвокатом) бандита (Ельбруса Тадеєва. – О. Р.), який регулярно підтверджував на практиці свій бандитський статус участю у злочинних «розбірках». До того ж бандита, який займає чітку антиукраїнську позицію. Бути протягом трьох депутатських термінів помічником у такої людини – це потрібно мати відповідний «набір» морально-етичних установок, виховання та менталітет. Вже*

тільки наявність цих двох «віх» у біографії мала відрізати А. Єрмаку саму можливість вступити на держслужбу – він не міг і не може пройти спецперевірку СБУ. Але ж він її пройшов, отримавши доступ до найвищих секретів держави! А все тому, що СБУ очолив інший мерзотник – Іван Баканов, особистий друг президента Зеленського, якому звання лейтенанта надали указом президента тільки для того, щоб він міг обійняти цю високу посаду. <...> **І у світлі всього цього бруду жалюгідно виглядає президент Зеленський, який не в змозі навести лад навіть у своєму секретаріаті. Зеленський, який чи то через свої людські слабкості, чи то через медичну чи будь яку іншу критичну залежність від Єрмака готовий розміняти життєві інтереси мільйонів українців на пару очевидних покидьків зі свого найближчого оточення.**

Чомусь згадалися картина нідерландського живописця Герарда Давида «Здирання шкіри з продажного судді»...

Олександр Литвиненко, ексофіцер ФСБ, якого отруїла луб'янська «контора», застерігав: **«Якщо спецслужба будь-якої держави дозволяє безкарано хазяйнувати на своїй території спецслужбі іноземної держави, самостійно проводити оперативні заходи, то насамперед це втрата державного суверенітету і недалекі день, коли ця іноземна держава призначить у цій країні свого Президента».**

Справді. Настанови з вербування агентури в системі державної безпеки ССРСР ховались під грифом «цілком таємно». Ось деякі положення (вельми повчальні) з цих інструкцій – своєрідна «класика жанру», яку широко використовують спецслужби усього світу: «Вербування агента – система здійснюваних органами державної безпеки агентурно-оперативних заходів, спрямованих на залучення до секретної співпраці з ними особи, здатної надати їм допомогу у вирішенні розвідувальних або контррозвідувальних завдань. <...> Вивчення кандидата на вербування передбачає отримання та оцінку даних, що дозволяють зробити висновок про придатність або непридатність підбраної для вербування особи до агентурної роботи, про основу, на якій може бути здійснено вербування, та умови, необхідні для успішного проведення вербування.

Про придатність кандидата до агентурної роботи можуть свідчити дані про його особисті якості, що відповідають вимогам, які пред'являють агенту, про наявність у кандидата задатків та здібностей, розвиток яких після вербування дозволить йому успішно виконувати завдання органів державної безпеки, а також про його становище та зв'язки, про характер взаємовідносин, з особами, які цікавлять органи державної безпеки, чи наявність умов встановлення з цими особами потрібних зв'язків.

Вивчення кандидата на вербування здійснюється різними методами з використанням різних засобів: агентів, довірених осіб, офіційних джерел... До методів перевірки та вивчення кандидатів на вербування належать: ознайомлення з різними документами, що містять відомості про кандидата на вербування; спостереження за поведінкою кандидата; залучення кандидата до виконання оперативних доручень; бесіда; ознайомлення з результатами діяльності кандидата, у яких відбиваються якості його особи. <...> Характер доручення кандидатові визначається виходячи насамперед з мети його вербування. Кандидата треба перевіряти на дорученнях, близьких за характером до тих завдань, які він виконуватиме після вербування.

В усіх випадках основним сенсом процесу вербування є психологічний вплив оперативного працівника або агента-вербувальника на вербованого з метою формуван-

ня у нього мотивів, які спонукатимуть дати згоду на надання органам держбезпеки негласної допомоги і розпочати практичні дії».

В арсеналі спецслужб існує цілий спектр методів і заходів, про які пересічний громадянин навіть не здогадується. Приміром, так звані «вербувальні операції», «вербувальні контакти», «контакти на нейтральній основі», коли кандидат на вербування не здогадується, що спілкується з представником спецслужби, «оперативні контакти», коли ділові стосунки, які налагоджує оперативний працівник з кандидатом на вербування з метою вивчення, визначення придатності до вербування, формування основ для вербування та здійснення інших вербувальних заходів.

Є просто ідеальні об'єкти для вербування. На думку Тараса Чорновола, російські спецслужби *«не могли не запросити Зеленського, людину, яка має вплив на умови людей, який сприймається, який створює інформаційний продукт, який заради цього по суті продає свою душу Росії... Він, безумовно, мав бути завербований. І отісля ця людина створює величезну, швидку кар'єру в Україні. Стає її президентом... А, можливо, Єрмак «полковник», а Зеленський «майор»?.. Чому Зеленський такий слухняний, чому не наважиться зацепити Єрмака? А, можливо, компромату на нього вже мільйони тонн? А залежність, крім психологічної, це й пряма. Єрмак може бути старшим за нього в цій ієрархії...»* (Зеленського НЕ могли НЕ завербовати – <https://www.youtube.com/watch?v=w2LX6wcmAAs>).

Досі непрояснена історія з перебуванням Володимира Зеленського в Омані. З цього приводу висловився співзасновник і директор економічних програм Ukrainian Institute for the Future Анатолій Амелін: *«1. З ким насправді Зеленський зустрічався в Омані? І про що говорили? Ну не вірю в спонтанну зміну місця відпочинку. Зустріч із переляканим міністром закордонних справ Оману (країни з мізерним товарообігом з Україною) теж має низку запитань. Домовленості абстрактні і безглузді, вибачте.*

2. Хто так оперативно організував зустріч Зеленському з міністром закордонних справ Оману? Нагадаю, в Україні немає посольства Оману (комунікації будуються через посольство в Москві). Чому не домовилися про відкриття посольства?»

3. Чому Зеленського в Омані супроводжував Єрмак, якщо це був «відпочинок із сім'єю»? Нагадаю, Єрмак перебував в прямому контакті з Сурковим і відповідає за комунікації з РФ щодо Донбасу.

4. Чому було обрано готель максимально близько до посольства РФ в Омані?»

Відповіді на ці запитання, ймовірно, знає Віктор Медведчук і, очевидно, Андрій Єрмак.

«Опубліковані мною матеріали та аналіз наявної у мене конфіденційної інформації дає мені, як контррозвіднику в минулому, підстави зробити висновок: Володимир Зеленський міг бути завербованим ФСБ Росії, коли багаторазово знаходився у Москві. Ймовірність того, що президент України, глава його офісу Андрій Єрмак, перший заступник секретаря РНБО – керівник Комітету розвідки при Президентові Руслан Демченко, особиста помічниця Зеленського Марія Левченко, її чоловік Олександр Гоглашвілі є тасмними агентами російських спецслужб – дуже висока! Однозначно можна стверджувати, що зазначені особи є агентами політичного впливу Москви, які контролювані спецслужбами Росії і Путіним. Виходить, що офіс президента України може бути РЕЗИДЕНТУРОЮ спецслужб Росії (ФСБ, ГРУ, СЗР)» (Григорій Омельченко, Герой України, генерал-лейтенант, начальник відділу військової контррозвідки СБУ

(1992–1995), народний депутат України 2–6 скликань – <https://argumentua.com/stati/s-zelenskogo-rezidentura-spets-sluzhb-ros-0>).

Голова фракції «Слуга народу» Давид Арахамія визнав, що всередині Служби безпеки України укріпилося багато резидентів російських спецслужб, тривають перевірки: «Думаю, що у першу чергу треба готуватися багатьом співробітникам СБУ, бо там насправді ті 28 людей, яких звільнили, чи скільки їх було, це тільки початок. Там буде багато чисток, бо насправді за ці всі роки багато резидентів російських спецслужб приховано якимось чином укріпилися в стінах СБУ, і зараз дуже ефективно працює Департамент внутрішньої безпеки і Департамент контррозвідки, вони займаються цим дуже активно, вони отримали доступ до тих матеріалів, до яких раніше не було доступу, і, думаю, нас ще чекає багато кадрових змін в СБУ».

Володимир Зеленському давно треба було скористатися порадою автора «сінгапурського економічного дива», політика і колишнього прем'єр-міністра Республіки Сінгапур Лі Куан Ю: «Почніть з того, що посадить трьох своїх друзів. Ви точно знаєте за що, і вони знають, за що і народ вам повірить».

Як відомо, дуже давній фразеологізм «коней на переправі не змінюють» означає, що у вирішальний для справи момент плани і людей не змінюють. Цей вислів – «Don't change horses in the middle of a stream» – як передвиборне гасло 1864 року використав Авраам Лінкольн, якому було складно здобути політичну перемогу.

Нині для діючого українського президента має бути актуальним інше гасло: **«Коней на переправі не змінюють, а можна і треба змінювати ослив».**

P. S.

Українським спецслужбам вже відома причина появи в Стамбулі російського мільярдера Роман Абрамович, який за інформацією італійського видання **ANSA.it** навіть сидів у першому ряду в залі, підготовлений для церемонії підписання «зернової угоди»?

На початку червня видання **The Times** повідомило, що народний депутат Давид Арахамія для суду підтвердив, що Роман Абрамович допоміг врятувати 400 тисяч українців. Це дало змогу юристам російського олігарха використовувати свідчення Арахамії, аби через суди скасувати санкції проти Абрамовича.

Нагадаймо, що першою країною, яка запровадила обмеження щодо Абрамовича після початку повномасштабної війни в Україні, стала Великобританія. Активи мільярдера заморожені, і йому заборонено в'їзд до країни. В середині березня санкції проти олігарха запровадив також Євросоюз.

«Українська правда» навіть цитувала листа від Арахамії: «Завдяки сприянню пана Абрамовича, (українська та російська – УП) делегації досягли домовленостей щодо організації гуманітарних коридорів, через яких змогли врятувати більше 400 000 людей. Крім цього, його зусилля з обміну військовополоненими допомогли звільнити з полону кілька сотень людей. Абрамович продовжує бути глибоко залученим у процес перемовин, а також організації гуманітарної допомоги».

У такому разі виникає логічне запитання щодо ролі Ірини Верещук в цьому процесі. Пригадався промовистий епізод з біографії нинішньої міністерки з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Так, розмовляючи з журналістами російського журналу «Огонёк» у грудні 2013-го, коли в Україні вирувала Революція гідності, але окупація Криму та війна на Донбасі ще не роз-

почалася, Ірина Верещук назвала Росію «авторитаризмом з демократичним обличчям» і водночас зізналася: «Але якби в нас був такий Путін, я б за нього голосувала. Він робить для Росії добре». На уточнювальне запитання, що саме «доброго» Путін робить для Росії Верещук відповіла: «Він діє в інтересах своєї країни. Щоб кожен президент так своєю країну захищав. Ось натурально» (<https://www.pravda.com.ua/articles/2020/07/17/7259771/>)...

Чомовчимо?

У Порошенка порятунком українських полонених займався Віктор Медведчук. Зрадник, як з'ясувалося. Після нього проблему обміну полонених взявся вирішувати Андрій Єрмак. Для цього навіть ретельно підготовлена ГУРом МО України операція із затримання військових злочинців була відкладена, що призвело до сумнозвісного «вагнергейту».

А тепер, виходить, гуманітарними коридорами та обміном полоненими займається альтруїст Абрамович? Він вивів тисячі українців через замінвані поля й дороги?..

Чомусь згадався президент Тель-Авівського університету, який отримав 50 мільйонів доларів за листа на підтримку Абрамовича і згодом щиросердно визнав: «Коли хтось пропонує вам 50 мільйонів доларів, ви підписуєте їхнього листа».

Може, українським спецслужбам варто поцікавитись у Давіда Арахамії, наскільки корисною для України є гуманітарна місія Романа Абрамович? У чому полягають його заслуги? У масмедіа згадувалось, що мільярдер брав участь у рамкових заходах щодо врегулювання воєнного конфлікту між Росією та Україною. І що? Успішно?

«Зернова угода» становить неабиякі безпекові ризики, адже Україні треба буде розмінювати фарватери на вході до портів і запускати туди іноземні судна. Тож воєнний експерт Олега Жданов ставить слушні запитання: «Щодо угоди, яку опублікували: ми з вами не знаємо умов. Нам не показали той протокол, які санкції зняті з Росії за нашим проханням для того, щоб підписати цю угоду. Кажуть, що це таємна частина чомусь. Жодного слова немає про гарантії безпеки. Хто бере на себе гарантії безпеки під час входу, завантаження і виходу іноземних або інших суден? Ніхто не гарантує (безпеку – ред.) – ні Туреччина, ні ООН. Вони цього і не прописали в цьому документі. Це найбільш дивне».

Може, очільник української переговорної групи з РФ нардеп від «Слуги Народу» Давид Арахамія пояснить, що й до чого.? І ми раптом довідаємось, хто кого перегравав у Стамбулі...

Василь Шулженко